

HANDLINGSKRAFT FÖR ATT BESEGRA CANCER

Cancerfondens prioriterade förslag för 2024-2025

**CANCER
FONDEN**

Innehåll

**Vi har kommit långt
– men vi är långt ifrån framme. 4**

Cancer går att beseгра. 5

Med rätt beslut kan vi beseгра cancer snabbare. 6

- 1. Förebygga 6
- 2. Upptäcka tidigt. 7
- 3. Bota fler. 8
- 4. Leva väl. 9
- 5. Forskning. 10

Det här kan du som beslutsfattare göra 11

- Screening och HPV-vaccinering 11
- Matmiljö. 11
- Palliativ vård 12
- Klinisk forskning 12
- Tobak 13

Cancer har inga gränser. 14

*En av tre får cancer men alla drabbas.
Cancer slår mot familjer och rycker våra älskade
ifrån oss – så behöver det inte vara. Men ska vi
beseгра cancer behöver vi göra det tillsammans.
Då krävs ett ökat politiskt ansvarstagande
inom cancerområdet i Sverige. Vi har ingen tid
att förlora.*

Ulrika Årehed Kågström,
Cancerfondens generalsekreterare

Vi har kommit långt – men vi är långt ifrån framme

Utvecklingen inom cancerområdet är både hoppfull och oroande på samma gång. Samtidigt som mycket har blivit bättre så står vi inför stora utmaningar.

Sedan Cancerfonden grundades 1951 har vi bidragit med mer än 16 miljarder kronor till svensk cancerforskning. Tack vare forskning och ökad kunskap kan vi idag både förebygga, upptäcka i ett tidigare skede och bota många fler cancerfall. Genom nya metoder, behandlingar, läkemedel, tekniker och terapier har utvecklingen inom cancerområdet kommit långt. När Cancerfonden grundades överlevde enbart 3 av 10 en cancerdiagnos. Idag överlever mer än 7 av 10, och allt fler kan leva många år med god livskvalitet med, eller efter, en cancerdiagnos.

Cancer är en av vår tids stora folksjukdomar. Årligen drabbas ungefär 70 000 personer av cancer i Sverige. Antalet som drabbas ökar stadigt och beräkningar

visar att minst var tredje person i Sverige kommer att få en cancerdiagnos någon gång i livet. Samtidigt vet vi att många cancerfall kan förebyggas och upptäckas i ett tidigare stadie, bland annat genom hälsosamma levnadsvanor och screening.

Dagens forskning är morgondagens vård. För att kunna möta framtidens utmaningar inom cancerområdet behöver forskningen vara en fortsatt prioriterad fråga. Ny forskning får heller inte riskera att hamna på hyllan. Därför måste också implementeringen av nya behandlingar och läkemedel snabbare komma patienter till nytta.

Sverige är inte ett jämlikt land. I dagens samhälle ser vi omotiverade hälsoklyftor som har negativa inverknings

på människors hälsa, och istället för att de minskar ser vi snarare att de ökar. Detta är en växande utmaning för hela samhället och påverkar även cancerområdet. Kön, etnicitet, bostadsadress, sexuell läggning och socio-ekonomisk status har visat sig påverka bemötandet och tillgängligheten inom vården. Tyvärr ser vi även ojämlikheter inom det förebyggande området när det exempelvis kommer till kostvanor, tobaksbruk och fysisk aktivitet.

Utöver det mänskliga lidandet som cancer medför så innebär det även utmaningar för samhällets ekonomi i stort. Om cancerfrågorna inte prioriteras i tillräcklig utsträckning kommer det innebära stora samhällskostnader, både på kort och lång sikt.

600 000 drabbade

personer som har, eller har haft, cancer lever idag i Sverige.

Minst **1 av 3**

personer i Sverige kommer få en cancerdiagnos någon gång i livet.

72 000

personer fick 2022 i Sverige ett cancerbesked, 33 000 kvinnor och 39 000 män.

9 av 10

cancerfall drabbar personer över 50 år. Medianåldern för en cancerdiagnos är 72 år.

Cancer går att besegra

Cancerfondens vision är ett samhälle där färre drabbas, fler botas och eller kan leva ett långt liv med god livskvalitet. För att nå dit behöver hela samhället vidta åtgärder och samarbeta. Regionerna, kommunerna, näringslivet, civilsamhället, arbetsgivare och andra aktörer har alla en viktig roll.

Politiken ger förutsättningar och sätter ramar, därför ligger också ett stort ansvar här. I valet 2022 var hälso- och sjukvården den viktigaste frågan för väljarna. Ändå pratas det allt för lite om frågan på politisk nivå. Det gäller även frågan om hur vi tillsammans kan arbeta för att förebygga cancer. Förutsättningarna finns för sittande politiker att på allvar göra stor skillnad i arbetet mot cancer. Därför är Cancerfondens arbete mot beslutsfattare en viktig del i kampen för att besegra cancer, både på internationell, nationell, regional och kommunal nivå.

Sveriges nuvarande cancerstrategi har tjänat oss väl, men den har flera luckor. Ambitionerna måste höjas och perspektiven måste breddas för att kunna möta de utmaningar vi står inför. Den uppdaterade cancerstrategin behöver innehålla tydliga siffersatta mål med en tillhörande färdplan för vart Sverige kan och bör vara 2030. Här är EU:s cancerplan en förebild som bör avspeglas i den uppdaterade svenska cancerstrategin.

Forskningen har gjort fantastiska framsteg inom cancerområdet, och ännu fler framsteg står runt hörnet. Med rätt prioriteringar och beslut kan du som beslutsfattare bidra till att färre drabbas, fler botas och att fler får en god livskvalitet både under och efter en cancersjukdom.

Cancerfonden har tagit fram fyra viktiga mål för Sverige att nå till 2030.

Mål för Sverige 2030

- Minska de påverkbara cancerfallen med 30 procent.
- En tredjedel av all cancer upptäcks i ett tidigare stadium.
- 80 procent överlever sin cancerdiagnos.
- Alla som lever med och efter en cancerdiagnos har en god livskvalitet.

Det här manifestet innehåller några av de områden och frågor som Cancerfonden driver just nu.

Vill du läsa fler av Cancerfondens förslag på konkreta åtgärder som täcker ytterligare områden har vi samlat dem på cancerfonden.se/politik

Med rätt beslut kan vi besegra cancer snabbare

Cancerfondens påverkans- och opinionsarbete gentemot beslutsfattare är brett och omfattar många frågor på både internationell, nationell, regional och kommunal nivå. Vårt arbete bygger alltid på fakta och den senaste forskningen. För att lyckas nå vår vision och mål för Sverige 2030 måste våra politiker fatta prioriterade och strategiskt viktiga beslut.

Det gäller inom följande fem områden:

1 Förebygga

Människors levnadsvanor måste förändras

16 000 cancerfall i Sverige går att förebygga varje år. Tobak, alkohol, matvanor, ohälsosam vikt, fysisk inaktivitet, solexponering och föroreningar är riskfaktorer för cancer.

Alla människor äger rätten att forma sina liv och levnadsvanor genom egna beslut, men i praktiken styrs vi till stor del av så mycket annat än individuella val idag. Våra beslut påverkas ständigt och omedvetet av miljön vi lever i och får oss att äta mer ohälsosamt, äta större portioner, röra oss mindre, och så vidare. Vi måste investera i samhällsinsatser som skapar förutsättningar för hälsosamma levnadsvanor: det måste bli lättare att göra rätt.

Forskning visar att ju tidigare i livet hälsosamma vanor etableras ju större är chansen att de finns kvar in i vuxen ålder. Därför behövs insatser på samhällsnivå särskilt riktade till barn och unga. Genom att främja goda levnadsvanor för barn kan vi skydda dem från att utveckla allvarliga sjukdomar senare i livet.

Länge har rökning varit den största påverkbara riskfaktorn för cancer. 4 500 personer drabbas årligen av cancer till följd av rökning. Trots att rökningen minskat i befolkningen är det fortfarande ett stort problem, inte minst eftersom det finns stora socioekonomiska skillnader i rökning. Rökning är också fortsatt populärt bland unga: 21 procent av gymnasieleverna i åk. 2 röker. Cancerfondens arbete syftar till att underlätta för dem som vill sluta och samtidigt verka för att färre börjar. Minskad tillgänglighet och efterfrågan på tobaks- och nikotinprodukter ökar skyddet för att barn och unga inte ska börja röka senare i livet. Barn och unga är extra känsliga för att utveckla nikotinberoende och de allra flesta börjar med tobaks- och nikotinprodukter innan de fyllt 18 år.

Övervikt och obesitas, ohälsosamma matvanor och fysisk inaktivitet är alla riskfaktorer för cancer. Tillsammans orsakar de 4 400 cancerfall varje år. Världshälsoorganisationen, WHO, menar att obesitas kommer att gå om rökning som den största påverkbara riskfaktorn för cancer. Det är en oroande utveckling att endast vart tionde barn äter enligt kostråden och vart fjärde barn i lågstadieåldern lever med övervikt eller obesitas. I Sverige har övervikt och obesitas hos barn mer än dubblats de senaste 30 åren. Orsaken till det är inte en plötslig förändring av våra matvanor utan en gradvis förändring av samhället omkring oss som drivit på ökningen, och utvecklingen fortsätter gå åt fel håll.

Över **20**
olika cancerformer kan
kopplas till rökning.

16 000
cancerfall i Sverige går att
förebygga varje år.

72%
av befolkningen tycker det
är viktigt att samhället gör det
lättare att leva hälsosamt.

2 Upptäcka tidigt

Många fler liv kan räddas om cancer upptäcks tidigare

Tidig upptäckt av cancer innebär en större chans till överlevnad. För patienten ökar dessutom sannolikheten för en kortare, skonsammare och mer effektiv behandling. Det får också positiva konsekvenser för vårdens resurser och kan även bidra till minskade vårdkostnader.

Men mer behöver göras för att fler cancerdiagnoser ska kunna upptäckas tidigt. Det finns många olika insatser som kan bidra till tidig upptäckt: screening, nya diagnostiska metoder, kunskap om tidiga symtom och vaksamhet på mönster i vårdbesök är alla viktiga pusselbitar. Samtidigt behövs både mer forskning och utveckling av nya metoder för att upptäcka cancer tidigt. Då är det också viktigt att det finns implementeringsstöd så att ny forskning och nya behandlingar snabbare kan komma patienten till gagn.

För att fler ska överleva cancer är det viktigt att alla som ska delta nås av de nationella screeningprogrammen. Idag finns det stora skillnader i deltagande både inom och mellan regionerna samt mellan olika grupper i samhället. Deltagandet påverkas i många fall av utbildnings- och inkomstnivån.

Idag saknas en av fem kvinnor inom både livmoderhalscancerscreeningen och mammografin. Vissa grupper deltar i lägre utsträckning än resten av befolkningen och har därmed högre risk att drabbas av cancer. Dessa grupper är bland annat utlandsfödda kvinnor i utsatta områden, boende i glesbygd, personer med funktionsnedsättningar, personer med psykiatriska tillstånd och långtidsutblivare.

Det finns idag även stora skillnader i införandet av nya och uppdaterade screeningprogram. Exempelvis kom Socialstyrelsens rekommendation om screening för tarmcancer 2014, men programmet beräknas vara fullt utbyggt i hela Sverige först 2026. Det är alldeles för långsamt och skapar ytterligare ojämlikheter. Fler nationella screeningprogram kan komma att införas efter rekommendation av Socialstyrelsen. Exempelvis erbjuds organiserad prostatacancer-testning (OPT) i flera regioner i syfte att utvärdera effekterna av organiserad testning i tidig upptäckt av prostatacancer, och pågående studier där riskgrupper erbjuds screening för lungcancer visar lovande resultat. Erfarenheterna från implementeringen av tarmcancerscreeningen gör dock att Cancerfonden inte ser några tecken på att implementeringen av nya screeningprogram skulle gå snabbare.

Livmoderhalscancer går att utrota

Sverige kan bli först i världen att utrota en hel cancerform: livmoderhalscancer, till 2027. Men då krävs det en hög HPV-vaccinationsgrad och högt deltagande i livmoderhalscancerscreeningen. Genom ökad täckningsgrad för HPV-vaccin kan även förekomsten av andra cancerformer som kan orsakas av HPV minska.

Fler cancerfall kan förebyggas

Varje år orsakar HPV upp till 1 100 cancerfall i Sverige. Fler cancerfall som orsakas av HPV kan förebyggas genom att erbjuda catch up-vaccinering till ytterligare målgrupper. Exempelvis till ovaccinerade pojkar och unga män.

Nästan **200**

liv hade kunnat räddas årligen om screeningdeltagandet var lika högt i hela landet.

1 100

cancerfall orsakas årligen av HPV.

1 av 5

kvinnor saknas inom både livmoderhalscancerscreeningen och mammografin.

År **2026**

beräknas tarmcancerscreeningen vara fullt utbyggt i Sverige.

3 Bota fler

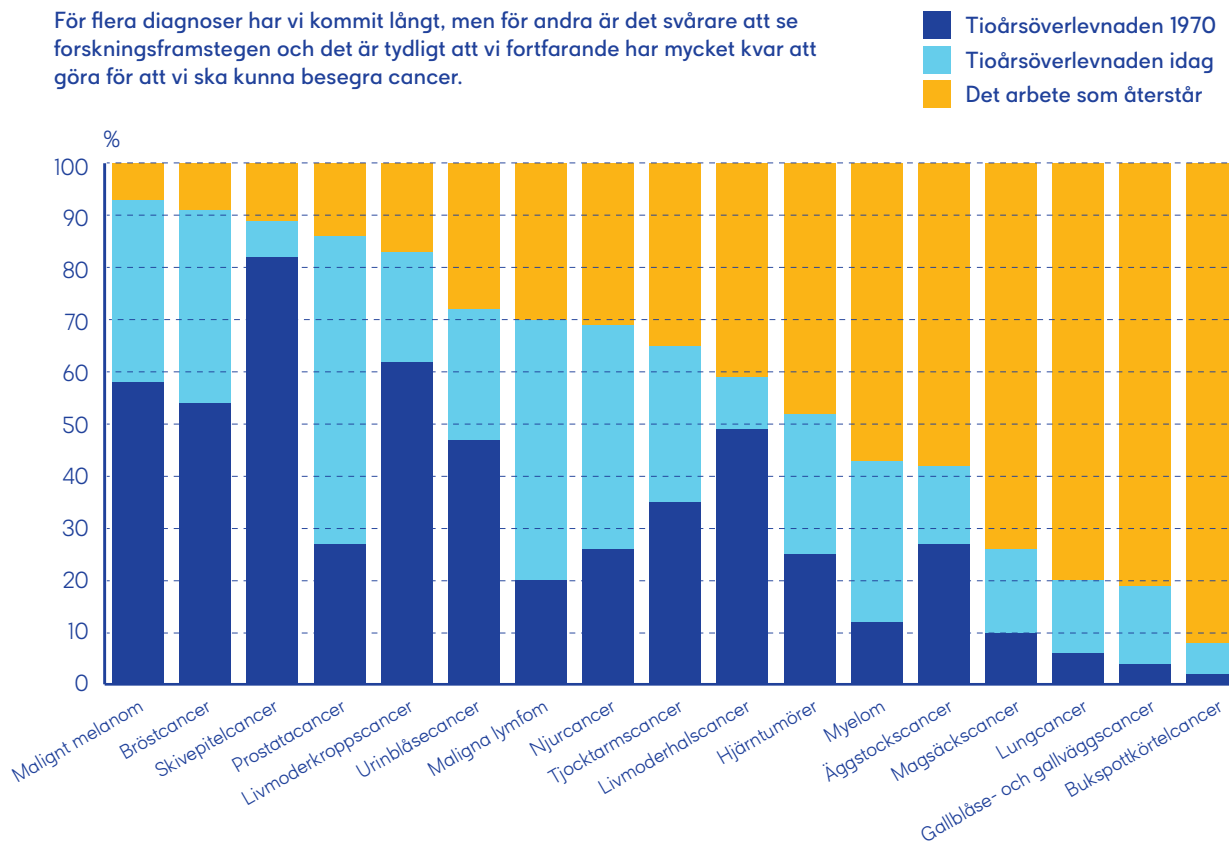
Omotiverade skillnader - ett problem

Idag överlever 7 av 10 en cancerdiagnos. Att överlevnaden har ökat de senaste åren beror på forskningens framsteg, tidig upptäckt och utvecklingen av effektivare behandlingar. Alla personer som drabbas av cancer ska ha tillgång till en god och jämlik vård. Men Sverige är idag inte ett jämlikt land när det gäller vård och behandling av personer som drabbas av cancer. Det finns omotiverade skillnader mellan regioner, mellan socioekonomiska grupper och mellan befolkningsgrupper vad gäller i vilket stadium cancer upptäcks, tiden till behandling samt vilken typ av behandling man får. Det behövs tydliga och mätbara mål för hur dessa skillnader ska minska. Cancervården måste organiseras så att omotiverade väntetider inte förekommer och vårdprogrammen måste implementeras i alla regioner. Det behövs därför större satsningar, styrning och samordning på nationell och regional nivå för att säkerställa att alla får samma chans till bästa resultat.

För att fler ska botas måste även nya läkemedel och behandlingar kontinuerligt utvecklas, utvärderas och komma patienten till gagn. Fler patienter måste ges chansen att delta i forskningen och få tillgång till de behandlingar som är bäst för dem – utan dröjsmål. Utvecklingen av precisionsmedicin och precisionshälsa med individanpassad diagnostik och behandling är ett område som behöver tillgängliggöras i världens alla delar för att få fullt genomslag.

Över hälften av personer som drabbas av cancer är beroende av strålbehandling i någon form. Tillgången till strålbehandling har dock försämrats under 2000-talet på grund av kompetensbrist och minskad forskningsaktivitet på området. För att fler ska kunna överleva en cancerdiagnos behöver tillgången till strålbehandling förbättras över landet.

För flera diagnoser har vi kommit långt, men för andra är det svårare att se forskningsframstegen och det är tydligt att vi fortfarande har mycket kvar att göra för att vi ska kunna besegra cancer.

7 av 10
överlever idag en
cancerdiagnos.

Över 50 %
av personer som drabbas av
cancer är beroende av strål-
behandling i någon form.

Knappt 1 av 10
överlever idag bukspottkörtel-
cancer. Här återstår mycket
forskning och arbete.

4 Leva väl

Alla ska ha en god livskvalitet, under och efter en cancersjukdom

Tack vare forskningens framsteg överlever fler sin cancer. Det betyder att många kommer att leva länge med eller efter en cancerdiagnos. Det är väldigt positivt men det kommer även att ställa krav på vården och samhället i stort.

Trots att antalet cancerdrabbade är en växande grupp så vet vi allt för lite om hur den här gruppen mår och upplever sin livssituation. Det är helt avgörande för att veta vilka åtgärder samhället i stort behöver vidta för att möta denna växande grupps behov.

Många upplever idag att de inte vet vilken typ av hjälp eller stöd man har rätt till för att kunna leva ett liv med god livskvalitet. Exempelvis vilken rehabilitering man har rätt till för att minska de fysiska följderna av cancersjukdomen.

Psykisk ohälsa under och efter en cancerdiagnos är vanligare än hos befolkningen i stort och det är framförallt depression och ångestsymtom som riskerar att öka. Många cancerdrabbade vittnar om svårigheter att få det stöd man behöver från vården. Att vara cancersjuk påverkar även livet för de som är närstående. Det psykosociala stödet för såväl cancerdrabbade som dess närstående är därför helt nödvändigt.

Vården behöver tillgodose det ökade behovet av rehabilitering, palliativ vård och psykosocialt stöd. Idag vet vi hur stor betydelse god omvårdnad har för att skapa bästa möjliga förutsättningar för livskvalitet både under och efter en behandling. Här har sjuksköterskorna en viktig roll. Idag finns det dock utmaningar när det gäller möjligheten för sjuksköterskor att leda och delta i forskning samt för att ta del av och implementera nya forskningsresultat.

Återgången till arbete och studier kan vara svårt för många och där behöver såväl arbetsgivare, utbildningsväsendet och samhället stärka sin kapacitet.

God palliativ vård kan förlänga liv och öka livskvaliteten när en botande behandling inte är möjlig. Den är viktig

för både patient och närstående. Tyvärr sätts palliativ vård ofta in för sent och tillgången kan variera stort beroende på individens bostadsadress och diagnos. Idag är det fullt möjligt att leva länge med cancer, även obotlig sådan. Därför måste frågan om jämlik och god palliativ vård få ett ökat politiskt ansvarstagande.

57%

tycker att deras livskvalitet försämrats efter cancerdiagnosen.

87%

färdigbehandlade har fysiska besvär på grund av sin cancer.

50%

av cancerpatienterna upplever att de inte blivit erbjudna rehabilitering.*

* Rapport från Nätverket mot cancer.

5 Forskning

Forskning räddar liv – men Sverige halkar efter

Svensk cancerforskning har varit ledande globalt sedan 1960-talet, men de senaste decennierna har statliga investeringar i medicinsk forskning stagnerat, vilket hotar att försämra Sveriges position. Det krävs åtgärder för att återställa och förstärka forskningen, särskilt genom att förbättra vårdpersonalens möjligheter att engagera sig i forskning, utveckling och vidareutbildning.

Klinisk forskning, som är en viktig länk mellan grundforskning och praktisk tillämpning, står inför stora utmaningar i Sverige. Antalet forskarutbildade läkare har minskat betydligt sedan 2000-talet, och det finns både praktiska och juridiska hinder för att genomföra kliniska prövningar och inkludera patienter i studier. Regionala skillnader i forskningsinfrastruktur bidrar också till ojämlig tillgång till kliniska studier för cancerpatienter. För att förbättra den situationen behövs en tydlig nationell strategi, bättre samordning och förändrad lagstiftning som underlättar användning och delning av hälsodata för forskning.

För att stimulera och behålla medicinska forskare är det avgörande att skapa bättre incitament och villkor för vårdpersonal att kombinera kliniskt arbete med forskning. Personalbrist och brist på tid för forskning leder idag till att många forskningsanslag inte kan utnyttjas.

En långsiktigt finansierad forskningsinfrastruktur är avgörande för att cancerforskningen ska kunna utvecklas och vara konkurrenskraftig. Idag varierar förutsättningarna för forskningsinfrastruktur mellan regionerna, vilket påverkar vilken forskning som bedrivs. För att skapa en nationellt samordnad infrastruktur krävs långsiktig finansiering och samarbete över sektorer, inklusive akademi, hälso- och sjukvård och näringsliv.

Genom att delta i internationella samarbeten kan svenska forskare utbyta kunskap och stärka sitt nätverk. Sverige måste därför vara ett attraktivt land för forskning, med goda arbetsvillkor och forskningsmiljöer för att locka och behålla talangfulla forskare.

Med forskningens kraft har överlevnaden i cancer ökat dramatiskt och idag överlever 7 av 10 cancer i Sverige. Men skillnaderna är stora mellan olika cancerformer. Stora framsteg har gjorts, men vi är inte framme än. Mer forskning behövs.

* Relativ 10-årsöverlevnad

Det här kan du som beslutsfattare göra

För att Sverige ska nå målen för 2030 behöver flera viktiga beslut fattas på olika områden. Cancerfonden ser att insatser på följande områden behöver prioriteras särskilt de kommande två åren. Här har beslutsfattare och politiker möjlighet att göra stor skillnad på kort tid.

Screening och HPV-vaccinering

Tidig upptäckt av cancer innebär en större chans till överlevnad eftersom cancer kan upptäckas i ett behandlingsbart skede. För patienten ökar dessutom sannolikheten för en kortare, skonsammare och mer effektiv behandling. Då är screening ett viktigt verktyg. Genom ökat deltagande i screening för livmoderhalscancer och catch up-vaccination mot HPV kan vi också utrota livmoderhalscancer till 2027. Fler grupper behöver också inkluderas i catch up-vaccinationen, exempelvis ovaccinerade pojkar och unga män.

Därför behöver vi:

- ✓ Kartlägga regelbundet de grupper som deltar i lägre utsträckning och genomföra riktade insatser för att öka deltagandet i screeningprogrammen, särskilt i de grupper som idag är underrepresenterade.
- ✓ Anta ett nationellt mål för deltagandet i screeningprogrammen.
- ✓ Öka den statliga styrningen och den nationella samordningen för att öka deltagandet i cancerscreening samt öka möjligheterna till en jämlik implementering av nya rekommenderade screeningprogram.
- ✓ Bedriva ett aktivt arbete mot målet att utrota livmoderhalscancer genom riktade insatser för att öka tillgängligheten och kunskapsområdet om catch up-vaccination mot HPV.

Matmiljö

För att förbättra våra matvanor och förebygga både obesitas, övervikt och cancer behövs insatser på samhällsnivå som skapar en mer hälsosam matmiljö. Pris, utbud och marknadsföring är några av de faktorer som styr våra matval idag. Här finns goda möjligheter för regeringen, regionerna och kommunerna att göra det enklare att göra hälsosamma val – inte minst för barn och unga.

Därför behöver vi:

- ✓ Anta mål för hälsosam livsmedelskonsumtion och ta fram en nationell handlingsplan för hälsosamma matvanor.
- ✓ Använda ekonomiska styrmedel för att främja hälsosamma matvanor – kombinationen av skatter och subventioner är mest effektivt.
- ✓ Utredda ett förbud av marknadsföring av ohälsosamma livsmedel som barn exponeras för.
- ✓ Ge Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för upphandling av mat i offentliga verksamheter.
- ✓ Ge Livsmedelsverket i uppdrag att utveckla en obligatorisk märkning för hälsosam och ohälsosam mat.

Cancer går att besegra. Men för att lyckas krävs politisk vilja, handlingskraft och fortsatta prioriteringar. Du som beslutsfattare kan bidra till att besegra cancer snabbare.

Palliativ vård

Palliativ vård är viktig för att förbättra livskvaliteten hos patienter med en obotlig sjukdom. Med rätt insatser kan stort lidande förhindras och andra vårdbehov förebyggas för personer med palliativa vårdbehov. I Sverige är tillgången till palliativ vård väldigt ojämlig, beroende på var i landet man bor eller vilken diagnos man har. I och med att fler och fler överlever cancer och kan leva med en diagnos i flera år så kommer också behovet av palliativ vård öka.

Därför behöver vi:

- ✓ Ge Socialstyrelsen i uppdrag att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för palliativ vård.
- ✓ Ge berörd myndighet i uppdrag att följa och utvärdera implementeringen av de nationella vårdprogrammen för palliativ vård för vuxna respektive barn, samt det personcentrerade och sammanhållna vårdförloppet för palliativ vård.
- ✓ Säkerställa att den palliativa vården finns med som ett krav i grundutbildningen för all legitimerad vårdpersonal.
- ✓ Säkerställa att patienter med palliativa vårdbehov har – tillgång till såväl allmän som specialiserad palliativ vård, samt – möjlighet till palliativ vård i hemmet.
- ✓ Säkerställa att den allmänna palliativa vården har tillgång till specialiserad palliativ kompetens, till exempel i form av specialiserade palliativa konsultteam.
- ✓ Ge berörd myndighet i uppdrag att genomföra en nationell, kontinuerlig uppföljning av cancerdrabbades livskvalitet.

Klinisk forskning

Den kliniska forskningen är ofta bryggan mellan grundforskningen och den faktiska tillämpningen inom hälso- och sjukvården. Därför är det viktigt att fler patienter får möjlighet att ingå i kliniska studier. Men den kliniska forskningen riskerar ofta att hamna i skuggan av uppdraget att producera vård och behandlingar. Satsningar på klinisk forskning ser olika ut mellan regionerna och det saknas ofta en tydlig struktur som främjar vårdnära forskning.

Därför behöver vi:

- ✓ Utredda och ta fram ett förslag som gör det möjligt för vårdgivare att direkt kontakta patienter som identifierats genom sökning i journaler eller register, med en intresseförfrågan att delta i en klinisk studie eller prövning.
- ✓ Säkerställa att det finns en särskilt avsatt funktion med ansvar för forskning och implementering av nya metoder och arbetssätt på varje vårdenhet i regionen.
- ✓ Tydliggöra var i regionen ansvaret för klinisk forskning, kvalitet och utveckling enligt sjukvårdslagen ligger och se till att detta följs upp.
- ✓ Tydliggöra hur integreringen av klinisk forskning i den vardagliga sjukvårdsverksamheten ska gå till – med särskilt fokus på ledningsstrukturer och verksamhetsstyrning.
- ✓ Utveckla mål och indikatorer som gör att det går att följa upp den kliniska forskningen.

Tobak

Genom att förebygga bruk av tobak- och nikotinprodukter kan de påverkbara cancerfallen minska. Historiskt har många bra beslut fattats i Sverige, särskilt för att förebygga rökning. Men politiken har en viktig roll i det fortsatta arbetet för att uppnå EU:s mål om en tobaksfri generation till 2040. Fler åtgärder för att minska tillgängligheten och attraktiviteten på tobaks- och nikotinprodukter behöver införas tillsammans med insatser för att underlätta för dem som vill sluta.

Därför behöver vi:

- ✓ Ta fram en nationell, konkret handlingsplan med tydliga delmål för att nå målsättningen om en tobaksfri generation till 2040.
- ✓ Genomföra regelbundna och betydande höjningar av tobaksskatten.
- ✓ Införa krav på neutrala förpackningar utan logotyper.
- ✓ Utreda ett förbud mot att exponera produkter i butiker.
- ✓ Utreda ett förbud av distans- och onlinehandel.
- ✓ Implementera strategier, både på nationell och kommunal nivå, för att minska användningen av tobak, exempelvis inom vården och tillsynsverksamheten.

Sveriges cancerstrategi kan bli ännu bättre

Ambitionerna i Sveriges cancerstrategi måste höjas och perspektiven måste breddas för att kunna möta de utmaningar vi står inför. När den nu uppdateras behövs tydliga siffrsatta mål med en tillhörande färdplan för vart Sverige kan och bör vara 2030. EU:s cancerplan är en bra förebild som bör avspeglas i den uppdaterade svenska cancerstrategin.

Välkommen att kontakta oss som arbetar med intressepolitik på Cancerfonden

Skriv ett mejl till sara.johansson@cancerfonden.se

Cancer har inga gränser

I en värld där cancer orsakar ett av sex dödsfall, och där forsknings- och behandlingsmöjligheter ständigt utvecklas, är det internationella arbetet en självklar och nödvändig del av Cancerfondens verksamhet.

I en värld där cancer orsakar ett av sex dödsfall och allt fler drabbas blir det tydligt att cancer är precis som klimatfrågan, den har inga gränser. Det är därför tydligt att våra utmaningar är gemensamma med andra länder och att vi inte ensamma kan besegra cancer. Utan det kräver samverkan över nationsgränserna.

För Sverige finns det en betydande möjlighet att få draghjälp av andra länder med att komma åt den ojämlikhet som finns inom landet, till exempel mellan olika socioekonomiska grupper, när det gäller förebyggande insatser, tidig upptäckt och tillgång till vård. Jämlikhetsfrågan berör alla länder. Därför är det viktigt att vi arbetar tillsammans för att hitta gemensamma lösningar och dra lärdom av varandra.

Antibiotika spelar en avgörande roll för en stor del av de cancerbehandlingar som genomförs. Därför är det av stor vikt att arbetet med att bekämpa antimikrobiell resistens (AMR) fortsätter både i Sverige och globalt.

Europa har idag en tiondel av världens befolkning, men en fjärdedel av världens cancerfall. Om det inte vidtas kraftfulla åtgärder nu väntas cancerfallen öka med 24 procent fram till 2035 och därmed bli den vanligaste dödsorsaken i EU. Samtidigt vet vi att 40 procent av alla cancerfall i Europa kan förebyggas med rätt åtgärder och att dödligheten kan minskas genom tidig upptäckt. Därför behöver cancerområdet och EU:s cancerplan fortsätta att prioriteras inom ramen för EU-kommissionens och

Europaparlamentets arbete. EU:s cancerplan, som antogs 2021, är ett viktigt verktyg som täcker hela sjukdomskedjan från förebyggande insatser och tidig upptäckt till diagnos och behandling samt stöd till canceröverlevares livskvalitet och fortsatt forskning. Ett område där en gemensam politik på EU-nivå gynnar svenska befolkningen är inom preventionsområdet. Här kan lagstiftning och regelverk på EU-nivån gällande till exempel tobak, alkohol och marknadsföring stärka preventionsområdet i medlemsländerna, inte minst i Sverige.

Tillsammans, över gränserna, kan vi besegra cancer.

1 av 6
dödsfall i världen orsakas
av cancer.

2,7 miljoner
människor diagnostiseras
årligen med cancer i EU.

Cancerfondens generalsekreterare Ulrika Årehed Kågström

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Genom att finansiera den främsta forskningen, sprida kunskap om cancer och påverka beslutsfattare i viktiga frågor, arbetar vi för att färre ska drabbas och fler ska överleva cancer. Cancerfonden är en fristående, ideell organisation utan statligt stöd. Vårt arbete är helt beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och företag. Vi är en av de största finansiärerna av svensk cancerforskning. Sedan 1951 har vi delat ut cirka 16 miljarder kronor till de främsta forskningsprojekten i Sverige. Överlevnaden i cancer har mer än fördubblats under samma tid. Tack vare forskningens framsteg överlever idag sju av tio som får cancer. Vi har kommit långt, men vi är inte framme än.

#tillsammansmotcancer

CANCERFONDEN

Cancerfonden | 101 55 Stockholm | Besök: David Bagares gata 5 | Telefon 020-59 59 59
Plusgiro 90 1986-0 | Bankgiro 901-9514 | cancerfonden.se